

SETMANARI ILUSTRAT, DE LITERATURA, NOVAS Y ANUNCIS

Dedicat ab preferència al deşarrollo de la vida teatral de Catalunya

PREU: 15 CENTIMS — SURT LOS DISSAPTES

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

En Barcelona . . . . . Ptas. 2 trimestre
 Fora ciutat . . . . . » 2 »
 Los suscriptors del interior reben las obras del
 : : : : : folletí encuadernadas : : : : :

DIRECTOR

D. Joan Brú Sanclement

REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ

Carrer de las Cabras, 13, 2^{on} (Bussó á la escala)

PREUS DE CADA NÚMERO

Número corrent . . . . . 15 cénts.
 Los números atrassats son al mateix
 : : : : : preu y sense folletí : : : : :

CATALUNYA PINTOESCA

HOSPITAL DE VIELLA (Pirineus catalans)

Com veurán avuy nostres lectors, la present setmana ha sigut abundant á nostra Redacció l'envió de cartas importants. Comensarem per lo tant aquest número ab la present

Carta interessant

(UNA EDICIÓ DESGRACIADA)

Al Sr. Director de Lo TEATRO REGIONAL y als seus companys de Redacció:

Molts senyors meus: perque ho fassin públich

en primer lloch pel bon nom de nostra estimada literatura, y pera que arriui á coneixement de tots los que confiadament creguin tenir en son poder un bon exemplar de la genial obra de Soler *Lo Collaret de perlas*, si dit exemplar pertany á la Biblioteca del setmanari *L'Aureneta*, es lo motiu perque 'ls dirigeixo las presents ratllas.

Amant de tot lo que 's refereix al engrandiment del teatro de la terra y per lo tant assiduo comprador de Lo TEATRO REGIONAL, vareig sapi-

guer abstenir-me més de mitj any sense caurer en la tentació de comprar ni un sol número del setmanari que 'n mal hora volgué venir á com- petirlos, defensant plagis y prenent aixecar á n' algú avans d' hora al pinacul de la gloria.

Mes un dia vaig veurer que anunciaban la publicació de *Lo Collaret de perlas*, del immortal Soler, y tot estranyantme qu' ells haguessin pogut conseguir tal privilegi pera barrejarla en catálech fent costat á las del plagiari, vareig caurer en la tentació de comprar los números en que la publicaren.

¡Tant de bó no ho hagués fet!

Pot ben dirse que de lo que d' aquell cantó vingui, fins essent bó, se tornarà dolent.

Aquí li envio un exemplar perque cotegi lo *crim literari* de que ha sigut objecte *Lo Collaret de perlas*, editat per *L' Aureneta*.

Deixém apart las erradas, imperfeccions y mala presentació que pot veurers en tot lo transcurs de l' obra, cosa censurable sempre, y molt més quan se pretent competir ab qui los está donant exemple de pulcritut ab las obras que de continuo edita, LO TEATRO REGIONAL.

Lo més imperdonable son las vergonyosas mutilacions, supressions, saltant d' un concepte á l' altre en los punts més culminants de l' acció dramática, y fins substituhint importants relacions bellíssimas, ab versos de gust dubtós, pera escursar las proporcions de l' obra, després de allargar lo número de planas de un modo escandalós.

Si senyors, l' exemplar de la primera edició de *Lo Collaret de perlas* fa 102 planas, donchs lo que acaba de donar *L' Aureneta* 'n fa 136 y... ¡admirintse!... ab tot y l' excessiu augment no l' han donat complerta.

¡No son ja las planas lo que no donan complert aquells senyors, sino que fins atrofan, y malmeten, una joya dramática, digna per cert, de major respecte!

Aquí van duas de las mutilacions imperdonables que deixan de tot punt inservibles los tals exemplars.

De la plana 103 á la 104, edició de *L' Aureneta* (que correspon á la 76 de la primera edició publicada l' any 1870), en lá escena entre SCINTA y ESTEVE, acte tercer, escena V, hi faltan 38 versos dels més interessants de l' obra, y sense 'ls quals se fa incompreensible l' actitut y resolució d' aquets dos personatges.

En la plana 128 de la edició de *L' Aureneta* (que correspon á la 95 de la bona edició, publicada en l' any 1870), acte tercer, escena XVII, la relació que fa SCINTA, qu' es una de las millors páginas de l' obra, no solsament ha sigut mutilada, sino que fins en part, malament subs-

tituida. Aquesta relació posada per l' inolvidable autor en hermosíssimas quintillas, apareix en la edició de *L' Aureneta*, convertidas algunas d' ellas en malas quartetas, y al arribar al vers que suma 24 de la dita plana, ve una supressió de 47 versos en quintillas, quina essencia ha sigut malament substituhida per uns quants versos assonants, pera tornar al final de la relació á las quintillas del original, fins mal ajuntadas per cert.

Vegin si aixó es perdonable ab l' obra del inolvidable Soler. Vegin los que 'l jutjessin per la lectura d' aquest tercer acte, com no podrian formarne l' elevat concepte que 's mereix. Crech qu' es un deber aconsellar á tots los que hagin tingut la mala sort de adquirir exemplars de aquets, que 'n bon nom á la memoria de son autor los inutilisin, no deixantne rastre, es lo millor que pot aconsellarse per no pensarhi may més.

¡Si 'ls *doscents exemplars* que diu regalan als autors son per aquest istil, deurán quedalsi ben agrahts!

Surtin vostés en bon hora editant *Lo timbal del Bruch*, del mateix autor, que ab éll donarán una nova lliadó als seus insostenibles, enemichs, pera que aprenguin com se fa y lo respecte que 's mereix tota obra literaria, y doblement quan se tracta de una obra deguda á un geni, gloria de la patria.

Suplicant l' inserció de la present, pera coneixement del públich, se declara, avuy més que may, favoreixedor assíduo, constant y exclusivament de LO TEATRO REGIONAL,

ENRICH CASTELLS Y BENISET.

Teatro Catalá

HONRA Á PROBA

Drama en tres actes y en vers, original de D. Joaquim Al- banell y Vilas, estrenat en lo Teatro Ausonense de Vich la nit del 5 de Janer.

Numerosa concurrencia omplía lo saló d' espectacles pera presenciar aquest estreno, qual autor vigatá ya es conegut per altre obra, titulada *La Torre de la fortuna*, y demés obretas sense damas, que 's representan especialment en societats católicas.

Honra á proba conté un argument interessant y nou á la vegada.

La versificació es correcta y las situaciones ben trobadas.

Enclou dit drama la moral del cástich del malvat y 'l triomf de la vritat. Los tipos están ben dibuixats.

La execució fou notable per part de la senyora Mas, senyoreta Guitart, y 'ls senyors Serra, Aguilar, Bosch y Anglada.

L' autor sigué cridat á las taulas cada final d' acte, pero no 's presentá per no trovarse en lo teatro. — J. S.

UNA PROMETENSA

Comèdia en un acte, en prosa, original de D. Joan Marzuach. Estrenada la nit del 10 en lo Teatro Romea.

Es ben trovat l' animat quadro ab que comensa aquesta obreta, mes no dura gaire la bona impressió, donchs lo fals de la majoria dels tipos y la intrincada y poch natural acció que 'ls mou á tots, es una decepció pera l' espectador de més bona fe.

Si va salvarse l' obra per haverse aplaudit al final, ho atribuhim á la bona execució que 'ls actors li donaren, y á estar ben preparat lo públich que l' escoltava.

SOLTER PER FORSA

Monòlech en prosa, original de D. J. Robert P. Estrenat lo dia 12 en la societat «Don Quijote.»

Encare que no sia d' assumpto gaire nou, abona la seva bondat l' istil facil de la descripció del tipo que 's presenta. Aquest lo desempenyá be, ab desembrás y demostrant haverlo aprés ab carinyo lo senyor Prevosti, essent molt aplaudit.

Al final se demaná al autor.

X.

L'EMBAIXADOR DEL HIVERN

Semi-monòlech per J. Asmarats. Estrenat el dia 12 del corrent en lo Teatro de la «Familiar Obrera de Sans.»

Considerant aquesta obreta com á monòlech, va bastant be. Va fe esclatar la rialla sóvint en tot y passar algun xiste desaperebut. Llástima que las equivocacions del sastre y del sombreroer no sigan motivadas, ó al menys explicadas, com ho es la del llogater.

Lo senyor Marqués va desempenyar la seva *embaixada*, molt á gust del públich.

Lo senyor Serra molt discret en son petit paper, y l' senyor Guillemany, si be va exagerar lo seu tipo, va demostrar lo que val per la escena catalana.

E. B. S.

¡¡TRAMPAS!!

Comèdia en 3 actes y en vers, de D. Manuel Rovira y Serra. Estrenada la nit del 14 de Janer en lo Teatro Romea.

Es obra de pocas proporcions, l' autor no s' ha proposat lo desenrotllo de cap tassis laberíntica, y sí únicament la idea de entretenir agradablement al públich.

Aquest fi l' ompla be la nova comèdia, la qual ab riquíssima trama sosté un mohiment escénich que proba lo molt que l' senyor Rovira coneix los ressorts del art dramátich.

Plena de incidents que 's multipliquen á cada pas y que van sortejantse ab fortuna, l' espectador no deixa apenas may de riure, pero de bona gana, no com á resultat de escoltar tonterías ó bromas insulsas. Los acudits xistosos que saturan lo diálech, brollan espontáneos de la acció y per aixó son ben rebuts y celebrats.

Alguna que altre frase grossa s' hi troba de tant en tant, frases que no hi fan cap falta, y que si s' eliminan en altres representacions farán guanyar cultura de llenguatge, no obstant de que lo de *¡¡Trampas!!* es molt superior al que usualment se parla en obras de las darrerament estrenadas á Romea.

Los actes primer y segon, resultan de interès sempre creixent, mes lo tercer no es tan afortunat, y lo desenllás ab tot y ser bastant ben portat, no respon á la labor fina que ha precedit en la factura del enredo.

Lo tipo més cuidat de la comèdia es lo del oncle de Cambrils, que va ser interpretat admirablement per don Iscle Soler.

També va durse be en lo desempenyo del seu respectiu paper, la senyora Clemente, quina actriu notém ab gust que cada dia va millorant extraordinariament en son art.

En obras de la naturalesa de *¡¡Trampas!!* que més que comèdia, poden calificarse de sainetes, la verossimilitud no deu buscarse com á nota de rigor, puig cada género te lo seu distintiu característich.

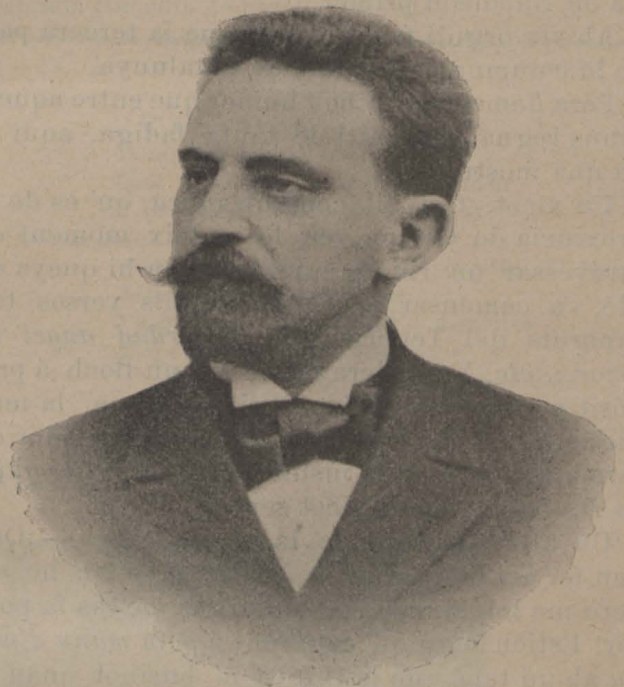
Aixís ho ha entés l' autor de la que parlém, y ha donat á la seva producció algún que altre to verossímil y prou.

Va haberhi molts aplausos ben merescuts, puig la comèdia va agradar al auditori y l' autor va ser cridat á las taulas al final de cada acte.

Execució de conjunt, algo descuidada.

La concurrencia era molt numerosa. B. S.

NOSTRES AUTORS DRAMATICHS

MANUEL ROVIRA Y SERRA

Nostres soldats

Si no fos probat y reconegut per totas las nacions de que 'l soldat espanyol es lo més sofer y valerós, ab la present campanya de Cuba quedarian plenament probats dits extrems.

¿Quin es lo soldat capás de resistir una marxa de 23 horas per terrenos com los de Cuba, fent únicament petitas paradas, carregats de municion y prims de panxa?—Cap.

Un célebre general inglés va dir: «Allí ahont un exercit francés se mori de fam, l' inglés hi tindrà lo suficient y l' espanyol hi nadará en l' abundancia »

Dita marxa no es cap invenció ni pondera-

ment, es nota oficial; la portaren á cap tres companyias del once batalló de artilleria, baix la orde del comandant del cos don Joseph Brull.

Si be es una vritat que aquella gent de ferro tan prompte s'aturaba la petita columna, fins drets y tot se quedavan adormits, també ho es que may una sola queixa proferiren durant la mateixa.

¡*Adelante!* deya 'l comandant; no havia de repetirho duas vegadas; aquells homes, morts de cansanci, avansaban altre cop com moguts per un fré automàtic que 'ls impulsava á caminar ab tot y que á las sevas camas, ja no 'ls hi restava gens d'energia ni forsa per aguantar aquells cossos que 'n son pit hi palpitaba un cor espanyol, y que per sas venas hi corria la sanch d'aquells que eclipsaren en temps no molt llunyá, la gloria de Napoleon primer.

Ab ver orgull faig constar que la tercera part de la columna era de fills de Catalunya.

Pera demostrar lo bon humor que entre aquets braus regnaba en mitj de tanta fadiga, aquí 'n va una mostra.

Un xicot, fort éll com un roure, qu' es de la provincia de Girona, en lo mateix moment de atravessar un riu en que la lluna hi queya de plé, va comensar á recitar aquells versos tan sapiguts del Tenorio: *No es verdad angel de amor... etc.* Verdaderamente era un lloch á propósit per aquella escena, 'l riu, la lluna, la manigua, de la qual podia sortir 'l Comendador en forma d' una partida insurrecta y... *aquí te quiere D. Juan.* Aquell xicot sentia.

Un altre, parlant de la xicota, deya.—¿Qué deu fer ara en aquestas horas? (1)—No ho sé, pero me ho afiguro. ¡Qué llargas me las fa portar! Estich segú qu' está fentla petá *manu á manu* ab un tapé que ja li feya el burinot quan jo encara era al poble.

—Y fa be—va respondrerli un altre qu' es molt tranquil—¿tú be t' arreglas ab la filla de la negra que 't renta la roba?

—Es vritat—afegí un altre,—per algo te la renta de franch, y además, déixala que s' arregli, si ella te las fa portar d' un pam, tú de dos.

Y tots per aquest estil, tan catalans com castellans donavan probas de que 'l bon humor no 'ls abandonaba y que, aixís bromejant, eran capassos d' atravesar tota l' Isla sense que decaigués un sol moment lo seu esprit guerrer.

Si aixó passa en un país en que 'l clima es un sega vidas y 'l terreno un trenca camas, fent poch menos que impossible lo tránsit, ¿qué pasaría si no hi haguessin tantas dificultats? Pero

(1) Eran las dotse de la nit, poch més ó menos, las set de la tarde d' Espanya.

precisament lo soldat espanyol te 'l dictat de ágil y resistent, perque sab vence tots los contratemps, no en va han vist la llum en la terra de la nació que te per escut lleons, castells y las quatre barras, y que tants héroes l' han immortalizada, cubrintla de gloria esplendent é inmarcesible.

Espanya pot estar orgullosa de sos fills.

JOSEPH FRANQUESA.

Santa Clara.

Pecadors inconscients

Hi ha en la terra una cosa tant estranya, que fa que jo, pensanthi constantment, me senti de fadiga displicent, y fins fent fret, la suhor lo meu cos banya. Sempre aquesta quimera m'acompanya, y, fins tancat los ulls, veig á la gent tant pecadora com impenitent, tant plena de fervor com sense entranya.

Católichs veig qu' á Deu pregan á diari, demanantli sa gracia celestial, y ells no fan per lo pobre be ni mal, tenint fins lo criteri temerari de qu' es lo desgraciat un perdulari que res troba en lo mon perque res val, y encar que sigui honrat, destre y formal, no volen res ab ell, ni sols parlarhi.

¿No saben los que richs son sense mida, que si nosaltres ab Jesús creyém, obehir los manaments de Deu debém, que dihen de manera definida, que 'ls richs que tenen l' ánima empedrehida, y no fan be á mans plenas en extrém, no poden esperar del Ser Suprém mes que 'l cástich etern en l' altra vida?

¿De qué serveix á aquets resar á diari, si tenint á má 'l do mes estimat, s' apartan ab desdeny del desgraciat, y fins, fent un judici temerari, li dihen boig, gandul ó atraviliari, quan no acaban per créurel deshonorat, y fugint de son tracté y societat, deixan qu' acabi ab ell son cruel desvari?

¿Hi haurá algú prou astut y ab sa judici, que vulgui ab l' aygua barrejarhi l' oli? ¿quí, á molt correr anant, cregui que volí? ¿quí de tocar lo vent tingui desfici? Com no pot ser ja may mes qu' un ximplici 'l que aixís la vritat tant neci inmoli, tampoch podrán de Deu arribá al Soli los richs que fan del mon immens hospici.

Que si á la devoció ab que diariament se demana al Altísim son favor, no s' hiacompanya l' goig d' aixugá 'l plor del desdixat que pena constantment, per mes que sigui un modo revérent, que 'l rich demani gracia á ne 'l Senyor, com que, mes qu' á ne 'l pobre, estima l' or, se condemna ell mateix, inconscientment.

ENRICH RIERA Y MATEU.

Servey de fora

BADALONA. — Diumenge á la tarde va posarse en lo Teatro Zorrilla, la bonica joguina de Aulés, *La matrencada*.—J. P.

REUS. — Diumenge á la nit, en la Societat «El Alba», se posá en escena la comedia en dos actes *Las carbassas de Montroig*, y en el «Porvenir Reusense», la pessa *Tal hi va que no s' ho creu*.—M.

OLOT. — Ha terminat sos compromisos en lo Teatro Principal d' aquesta població la direcció del senyor Coll en la companyia d' aficionats, havent deixat grats recorts de la llarga temporada que ab gran zel ha estat cumplint son comés.—T.

SANT MARTI DE PROVENSALS. — Al «Ateneo Provensalense», lo dia 5 del corrent á la nit, se posá en escena lo preciós drama *Clarís*, en quin desempenyo, á pesar de notarshi falta d' ensajos varen distingirshi la senyora Verdaguer, don Jaume Elías, director, y los senyors Oliveras, Sala, Blasi, Gay, Rosanas y Torres.

Acabá la funció ab la divertida pessa *Als peus de vosté*, que obtingué un desempenyo molt bo.—F.

GRACIA. — Diumenge tingué lloch en lo cèrcul «La Granada Graciense», una funció cómic-lírica, la que's vegé molt concorreguda; dels que hi prengueren part debém fer especial menció del jove senyor Monfort, al qual felicitem per lo acertat que estigué en los papers que se li confiaren.

Lo conegut artista senyor Canibell, cantá á petició de varios concurrents, duas composicions de son escullit repertori, que foren celebradas ab aplauso.

Además, hi prengueren part las senyoretas Castillo, Carbonell, Guterias y los senyors Piera y Figueras.

Ab un ball de Societat acabá la festa.

A la «Banya Graciense» se efectuá lo diumenge prop passat, la funció quincenal, la que obtingué un desempenyo satisfactori; com á fi de festa se representá la bonica comedia *Mala nit*.

Avuy, á las deu de la nit, tindrà lloch en l' esmentada societat, lo primer ball de disfressas dels cinch que 's proposa celebrar en unió de la secció de tarde «El Capullo».

En la funció que tingué lloch al Teatro Principal se posá en escena la pessa *L' embaixador del hivern*.

Al «Círcul de Propietaris», la pessa en un acte *Sense sogra*.

Está anunciat al citat cèrcul, *Sota terra*, que 's posará en escena próximament.

Al «Moratín» s' hi representaren las bonicas produccions, *La Cartilaginotalgia* y *La Criada*.

Y al «Casino Artesá», lo bonich drama *Las joyas de la Roser*.

També tenen ab estudi en lo mencionat cassino la celebrada comedia *La pubilla del Vallés*.

*
* *

T' en recordas nina hermosa
D' aquell dia de tristor,
Que 'm vas dar una flor ufanosa
Y 'm vas dir ¿sabs qu' es amor?*

Prop d' aquell camp de rosellas
Allá 'l fons de la verdor,
Vaig veurer un niuhet d' aucellas
Y 't vaig dir:—Aixó es amor.

AMADEO BERTRÁN.

CATALUNYA PINTORESCA

BANYOLAS. — Claustre

Pessigollas

Pels vols de l' ultim Nadal.

—Deu lo guard. Venia á portarli las bonas festas: si es servit, lo cartronet.

—¿Qué no haveu vist á la porta 'l lletrero de «No se admiten felicitaciones?»

—Prou, sí senyor; pero com qu' es lo mateix que hi havia l' altre any, m' he cregut qu' era que s' havían descuidat de tréurel...

Un borrátxo:—Tot just he begut cinch porrons de ví, y té ¡ja sembla que tot balli!... Després la dona 'm renya y... ¡com si fos un noyet jo!... ¿A vint anys no puch beurer cinch porronets de ví?... y... ¿qué son total?... Vint patricóns... Quí ho diria qu' un patriconet per any dongués aquets basquetjos.

Una dona truca al quarto de la tiple:

—Senyoreta: ¿s' pot entrar?

—No encara: ¡espero al sastre que 'm vesteixi!

—¿Qué tal l' estreno d' ahir?

—Jo 't diré: Va comensar ab fredor, després se va animar y al ser á mitj acte, tal va ser l' entusiasme, que 'l públich s' aixecaba...

—¿Sí?

—Sí, y se 'n anava.

LAMBERT ESCALER.

Novas

Acaba ab lo present número la publicació de la bonica comedia de Arnau, *Un embolich de cordas*, qual exemplar, cuidadosament enquadernat, rebrant avuy mateix nostres suscriptors.

Los compradors del periódich que desitjin tenirlo enquadernat en cubertas adecuadas, ficsinse ab l'anunci que va al final d' aquest número.

En lo número próxim comensará la publicació del patriótic y genial drama *Lo timbal del Bruch*, en quatre actes y en vers, original del immortal poeta Frederich Soler (Pitarra).

Aquest drama será publicat, com tenim per costum, ab pulcritut y sense vergonyosas mutilacions.

Com ja haurán vist nostres lectors en la indicació feta en las cubertas del present número, próximament vindrán á enriqueir lo Catálech de nostra Biblioteca, obras del reputat autor don Joseph Feliu y Codina, gloria de las lletas espanyolas, pera quin objecte durant aquets últims temps, ho havém vingut gestionant directament ab l' ilustre escriptor.

Lo Consistori dels Jochs florals del present any, ha publicat ja lo cartell convocatoria pera la próxima festa.

Lo número de premis es abundant, y molt variats los temas que 's proposan, lo qual fa assegurar será acullit ab l' entusiasme de costum.

L' estreno de la nova ópera *Aurora*, en lo Teatro Tívoli, dissapte passat, sigué un triomf pera sos autors,

música del mestre don Joan Espí, y lletra de don Aquilino Joan Ocaña.

L' éxit es merescut, y opiném que hi ha obra per dias. La música es inspirada, y sa ben trevallada instrumentació obté en molts dels passatges l' entusiasme del públich. Lo libre es ben escrit y l' assumpto que 'l motiva apropiat pera ópera.

Han ajudat en gran manera al éxit obtingut per la ópera *Aurora*, los elements que l' han secundada. Concertada ab molt acert per l' intelligent mestre Pérez Cabrero, y desempenyada ab amor per los artistas senyora Montilla y 'ls senyors Visconti, Constantí y Sigler, resultá molt ajustada. Aixís com també lo vestuari y decorat, que com de costum en aquesta Empresa, es espléndit.

L' important «Centre Excursionista de Catalunya», acaba de obrir un certámen, qual tema designat es: *Geografia de Catalunya* y baix las bases següents:

1.ª Las obras deurán ser forsosament escritas en catalá.

2.ª Será preferit 'l treball que continga més datos nous y d' observació propia y que millor responga á l' idea que persegueix lo «Centre», de popularisar lo coneixement de nostra patria.

3.ª L' autor de la geografia premiada será nombrat soci honorari de dit «Centre», y se li fará entrega de una medalla de ferro y or, que 'n una cara portará grabat lo seu nom y en altra lo sagell del «Centre».

Si 's concedís accésit, consistirá ab un diploma honorífich.

4.ª Las obras quedarán de propietat del «Centre» fins dos anys després de publicada á costas del «Centre», entregantne 100 exemplars al autor de la mateixa.

5.ª Las obras deuen anar acompanyadas de son lema y 'l nom al plech clos.

Se deuen entregar á la Secretaria, habenthi temps de admissió fins el 30 de Septiembre de 1896, tenint lloch lo Certamen el 26 Novembre del mateix any XX, aniversari de la fundació del «Centre».

Debém fer present, una vegada més, als autors que 'ns presentan obras pera publicar en nostre folletí, que 's inútil tota gestió definitiva á tal objecte avans del estreno, donchs nosaltres no contrayém lo compromís fins després. Opiném qu' es una ridiculés no esperar lo fallo del públich, verdader censor de tota obra teatral. Aixó queda pels que vagin assedegats d' obras bonas y tinguin d' agafarse á las dubtosas.

May se 'ns ha vist ni veurá anunciar que tenim per repartir en lo folletí obra qu' encare sia pera estrenar. Per aquest motiu poden confiar nostres favoreixedors que las que nosaltres publiqué, estrenadas en la present temporada, serán com de costum obras de llegítim éxit.

Pera publicar fracassos ó mitjanías ja saben que hi ha una *cubertora*; allí las admeten, nosaltres las posposarém sempre per la riquesa de las que tenim en cartera, qu' esperan se 'ls dongui surtida.

Al Teatro Granvía ha debutat últimament, essent rebut ab l' entusiasme de costum, lo celebrat tenor senyor Casañas.

Segueixen á diari en aquest teatro las representacions de la bufonada *Un cién pies*.

En l' últim número, y per altra vegada, s' ha po-

sat en evidència lo fetisi que resulta lo número de planas de folletí que fa veurer dona aquell setmanari cubertora del desacreditat plagiari. A més d'una gal·lodositat que també demostrarem d'ahont la va pendrer, l'allargan á 32 planas, quan la mateixa composició en la primera edició sols arriba á 14.

Restin, restin y veurán quins adelantos.

Al Eldorado ha continuat creixent l'èxit de la sarsuela *De vuelta del Vivero*.

Se preparan los estrenos de *La maja*, *Domingo de Ramos* y *Las Zapatillas*.

En la reunió de autors dramàtics, convocada pera diumenge passat en l'Administració del Teatro Romea, se prengué l'acort d'eivar á nom dels mateixos, una exposició al Ajuntament de Barcelona, pera que patrocinin lo pensament d'aixecar un monument á Frederich Soler.

Quedá delegat pera escriurer la dita exposició nostre apreciat amich D. Conrat Roure.

Aixís mateix s'acordá que pera 'l dia que 's senyali á propòsit se procuri convocar á qu'es reuneixi lo major número possible d'autors catalans pera formar nutritiva comissió que la presenti.

Al Circo Español s'ha posat aquets últims dias, y ab molta acceptació, la sarsuela *La festa del barri*, quin bonich llibre es degut al inolvidable poeta Frederich Soler.

L'interpretació ha sigut molt bona.

Al Romea s'anuncia pera dilluns vinent, lo benefici del intel·ligent actor D. Enrich Borrás, ab lo preciós drama de Guimerá, *María Rosa*.

Felicitém al beneficiat per haver escullit be, ara sols falta que 'l secundin.

Lo redactor en jefe, senyor Ximeno, agraeix de tot cor l'obsequi rebut dilluns passat baix sobre clós y ab las inicials J. T., ab motiu de la campanya empresa contra 'l célebre plagiari, y dona desde aquestas columnas las més expressivas gracias al remitent, en la impossibilitat de poguer ferho particularment, y ho sent moltíssim, per no haver rebut més senyas que las de ditas inicials.

Hem rebut un exemplar imprés del drama *La Pilarica*, original de D. Joseph Fola Iturbide, de quin èxit al estrenarse en lo teatro de Novetats donarem compte. Agrahim l'envío.

Aixís mateix lo del poemat titulat *L'Aplech de Quadras*, original de D. Ignasi Soler y Escofet, en lo qual lo jove poeta revela notables disposicions pera 'l cultiu de la rima, alhora que estar dotat de potent forsa descriptiva.

Segons noticias, próximament s'estrenará en lo teatro Romea una nova pessa titulada *Dijous gras*, original de D. Abelardo Coma.

Recomaném l'anunci referent al obsequi d'una obra dramàtica ab gran baratura. Va insertat en la última plana de las cubiertas del present número.

ROGER DE LLURIA.—Devant de numerosa concurrència tingué lloch lo passat diumenge lo benefici del director d'escena D. Joan Barberán, que obtingué en lo transcurs de l'obra representada entusiastas aplausos, y especialment en lo quart acte, que se li tributá una ovació; lo secundaren ab notable acert las senyoretas Simó y García, y los senyors Pau, Roig, Jimeno, Feliu y Tous.

Per lo dia 26 s'anuncia l'estreno de una sarsuela ab un acte, lletra de D. Julio Sánchez, música del distingit mestre y dibuixant D. Frederich Prieto, titulada *Juanito!* y la bonica pessa de Saltiveri, *¡Lluna de fel!*

CLARÍS.—Diumenge, 5 del corrent, se posá en escena lo drama *La creu de la masia*, en quin despenyo varen distingirshi notablement las senyoretas Gassó y Juliá y 'ls senyors Bové, Marí, Fages, Comas y Ferrer.

Pera demá está anunciada una representació de la divertida comedia *Lo joch dels disbarats*.

NIU GUERRER.—Diumenge passat, á la nit, va posarse en escena la bonica comedia de Baró, *Una olla de grills*, obtenint esmerat despenyo baix la direcció del senyor Carreras, secundat per las senyoras Damians y los senyors Coll, Mora, Prats y Damians.

DON QUIJOTE.—En aquesta lluhida societat, á més del estreno, que va en lo lloch corresponent, se posaren en escena las pessas *Lo diari ho porta* y *Sebas al cap*.

LARA.—Diumenge, á la nit, s'hi doná la segona representació de *Los calderers*, pessa original del senyor Vendrell, la que obtingué igual èxit qu'el dia del estreno.

TAMAYO.—Dilluns passat aquesta societat doná la seva funció de reglament en lo teatro del Olimpo, posant en escena lo drama *Cor de roca* y la comedia *Lo joch dels disbarats*.

LOS CANTADORS.—Lo dia 12 se posá en escena lo drama *La joya de la Costa*, obtenint molt bon despenyo per part dels senyors Bous, Más, Galiana, Permanyer y las senyoretas Lloveras y Miralles.

Per últim la pessa *Los tres toms*, en la qual s'hi distingiren las senyoretas Antich, Trinxant y 'l senyors Bons, Valls, Permanyer y Más. La concurrència numerosa y lluhida.

LA ALSACIANA.—Diumenge, 5 de Janer, posaren en escena l'aplaudit drama de Soler, *Lo Contramestre*, lluhintse en lo despenyo las senyoretas Viñas y Rodríguez y 'ls senyors Cumellas, Vilamala, Bruch, Aufferil y Carreras, baix la direcció del senyor Vilamala, que també va estar molt acertat.

Cul de sach

En un escenari, un gomós dirigintse á un encairegat:

—¿Sab si 's pot entrar al quarto de la segona tiple?

—No ho sé, me penso que 'n aquest moment está sola.

—¡Ah! aixís ja no cal preguntarli.

¡Una carta ó 'l plagi número set!

Avuy donarém publicitat á la present carta, á fi de que no perdés la frescura que te si la entretinguessim esperant á que surtissin las altras declaracions de plagis que tenim preparadas. Dius aixís:

Sr. Ximeno Planas:

La última declaració del plagi sisé que del celeberrim autor publicá vosté en lo número passat de LoTEATRO REGIONAL, ha transportat mos recorts á n' aquells bons temps pera mí del Tívoli antich, en quin escenari vareig pujar més talons, treurer y posar bastidors, y fixar més practicable que no plagis ha comés 'n Ferrer y Codina, y aixó que n' ha comesos tants.

Donchs, sí senyor, en la época á que 'm refereixo ja sabíam nosaltres que 'l tal autor, *el moro*, com se li deya per allí, no podía arribar á fer gran cosa més que lo que ha continuat fent fins á arribar á n' aquets últims anys. ¡Sí, va donárenosen una prova! ¡Quina prova! ¿Vol saberla y destinarli número á la llista? Si li convinguessin testimonis, á més del meu, no més te d' indicarho, donchs la sort ha fet arribar fins á nostres dias alguns companys que ho saben tan be com jo, y que cada diumenge, tot jugant á la *manilla*, 'ns ocupém dels plagis que ab tan bon acert ve presentantnos vosté, aprofitant la ocasió que li ha ofert lo *célebre* autor.

Anem, donchs al assumpto.

Reculém al any 1873 y trasladém nostra imaginació en aquell teatro, lloch d' agradables recorts pera mí. Som al mes d' Agost, al dematí; al escenari s' ha donat comens al primer ensaig d' una parodia en italiá macarrónich, titulada: *Otello il moro di Valenzia*, escrita per Abelardo Coma. La cosa pinta be; tot quant se diu es rebut ab riallas; los incidents son ben trovats, los actors l' han agafada ab gust y molt especialment l' aixerit galan jove, que l' ha escullida pera estrenar en lo dia del seu benefici. A més, l' actualitat de que l' eminent Rossi, en lo Prado Catalán, ha recullit grans ovacions ab la tragedia qu' es parodia, es de molt bon aprofitar, y pot donar bons resultats á l' Empresa.

Entre 'ls qu' están tafanejant l' ensaig, ratas d' escenari que 'n dihem nosaltres, també hi ha lo alashoras novell plagiari. Se trobaba allí perque feya pochs dias li havían estrenat *Celos d' un rey*—altra originalitat que tal—y per aquest motiu tenia entrada á la casa.

Al endemá, (ó sia al según ensaig) també hi era. No tardá gayre temps en donar mostres de haber sapigut treurer bon profit de l' assiduhitat de aquells dias, tenint l' atreviment de presentar é influir pera que se representés en lloch de

l' altre, una nova parodia del *Otello*, y en tans punts exacte y calcada á la que havia vist ensaijar aquells dias, que tothom li vegé tot seguit la jugada, enviant lo plagiari á passeig. Es, desde alashoras, que quant lo veyam venir deyam que arribaba *el moro*.

La óbreta de Abelardo Coma va estrenarse lo dia fixat, aixó es, lo dia 2 de Septiembre de 1873, obtenint lo que se 'n diu ara l' *éxit de la temporada*.

Consideri, va representarse cada nit fins acabar la temporada, y va tornar á rependrers al comensar la del any següent.

¿Y del plagi aquell?—preguntarán—¿qué va fersen? Sí, home, va enviarlo á pendrer la fresca, jo sé qui va veurel representar posteriorment á Badalona, baix lo títul de *Otello ó il moro di Badalona*. Fins me consta que va ajuntarla ab la d' un altre individu, titulantla *Otello ó il moro di...*, n' hi ha exemplars impresos, y si no que sería apartarme massa de la qüestió, cregui que referent á aixó últim, li donaría detalls molt curiosos.

L' objecte meu ha sigut: ahora que aprofitar l' ocasió pera felicitarlo per la noble campanya empresa, donarli un dato y un plagi més, que dona la prova de que 'l colossal plagiari, ja quan va comensar, á la meytat y al final de la seva *carrera d' autor dramátich* va fer sempre lo mateix.

Queda, per lo tant, á las ordres de vosté per tot quant puga convenir, y quina direcció li envió,

C. T.

(Tramoyista retirat).

Mil gracias de tot, senyor tramoyista, queda servit y se li recorda que

<i>¡Tenorios!</i>	es plagi descubert de	<i>Procés Veauradieux</i>
<i>La Suripanta,</i>	»	<i>Les Vacances du Mariage</i>
<i>A la prevenció,</i>	»	<i>Deux profonds scélérats</i>
<i>Las Carolinas,</i>	»	<i>Por amor al prójimo</i>
<i>Africa</i>	»	<i>Moi</i>
<i>Palos y á casa</i>	»	<i>La Epístola de San Pablo</i>
<i>Otello ó il moro di...</i>	»	<i>Otello il moro di Valenzia</i>

prometenli á vosté, en particular, y al públich, en general, la declaració del plagi número VUIT en lo número de dissapte prop-venent.

Solució á la Xarada del número 205. — Al-sa-ment

AVISOS. — S' enquaderna la obra que acaba avuy en lo folletí. Condiciones las de costum. Preu 15 céntims

Los que desitjin tenir enquadernada la colección del periódich del últim any, poden portarla á l' Administració.—Preu 8 rals.